

TEKST YKE VAN RANDEN FOTOGRAFIE HANS BOCK

DENEMÅRKEN

zoet met een vleugje zout

Bij Denemarken krijgen de meeste vliegvissers visioenen van prachtige kiezelstranden aan de Oostzee en uiteraard de grote zilveren zeeforellen die daar te vangen zijn. Niet alle vliegvissers zijn zich ervan bewust dat er in Jutland tientallen mooie laaglandbeken liggen met goede forel- en vlagzalmbestanden. Een lastige keuze, maar een fantastische mogelijkheid voor vliegvissers die niet kunnen of willen kiezen. Deze beken zijn prima geschikt voor een bezoek van doorzettende vliegvissers die niet terugschrikken voor peuteren in smalle beekjes die 's zomers vol kunnen liggen met langzaam met de stroom meebewegende bedden van fonteinkruid en egelskop.

Er is in het verleden al geschreven over het vliegvissen in deze beken, en ook voor de websurfende vliegvisser is behoorlijk veel bruikbare informatie te vinden. In dit artikel geven wij een overzicht van een aantal beken dat zich goed leent voor een vistripje, of misschien een (zwaarbevochten?) 'tussendoor'-bezoekje tijdens de familievakantie. Naast stekkeninformatie willen we je graag laten delen in onze eigen ervaringen met het bevissen van deze glasheldere beekjes.

WAAR?

Een woord dat bijna altijd op het bord bij een brug over een riviertje of beek te vinden is: 'Å', en de meeste (vlieg)vissers weten dit intuïtief te vertalen in beek. De Deense aanduiding is nauw verwant met het

meanderen door een gevarieerd landschap om uiteindelijk uit te monden in de Noord- of Oostzee. De meeste beken hebben een mooi bestand aan vlagzalm waaronder redelijk wat exemplaren van respectabele afmetingen. Daarnaast bevatten veel van deze beken een goed bestand aan bruine forel en ook regenboogforellen zijn regelmatig te vangen. Omdat Jutland vooral in het zuiden redelijk smal is, is de afstand geen probleem. Zo is het vanuit Kelstrup Strand naar de Gels Å ongeveer 50 km. Prima te doen voor een dag. Dus als toetje 's avonds een mooie zeeforel.

In Midden-Jutland ontspringt een aantal beken dat in de Oostzee uitmondt. Dit zijn onder andere de Kolding Å, Vejle Å en verder naar het noorden de Gudenå. Van deze beken bevat alleen de Gudenå een noe-

Noord-Duitse 'Au' en ook de gelijkennis met het Noord-Nederlandse 'A' is treffend. De meeste laaglandbeken in Jutland ontspringen in het lichtglooiende deel van centraal Jutland en

Links: De Omme Å, lieflijk slingerend door een parkachtig landschap. **Inzet:** Vlagzalm, een van de vaste bewoners van de Deense beken en rivieren.

menswaardig vlagzalmbestand. In het noorden van Jutland mondt een aantal beken uit in de Limfjord. Deze fjord, die dwars door Jutland loopt, staat dus in open verbinding met Oostzee en Noordzee. De beken die hier uitmonden zijn onder andere de Simested Å, de Skals Å, de Lerkenfeld Å en de Trent Å.

Vanaf half juni trekt de zeeforel vanuit de Limfjord deze beken op. Op sommige rivieren is nog een aantal obstakels voor de vissen, zoals waterkrachtcentrales en dammen, maar er wordt hard aan gewerkt om deze obstakels zo snel mogelijk te slechten. Een mooi voorbeeld is de dam bij Silkeborg. Tot voor enige jaren lag die in de Gudenå en was er een kleine sluis waar alleen kano's doorheen konden. Kort geleden is het hele stuk op de schop gegaan en is er voor de kano's een goot gemaakt. De hoofdstroom van de Gudenå loopt nu via een natuurlijk ogende bedding en kent geen belemmeringen meer. Het wachten is op het herstel van de zeeforelpopulatie.

WANNEER?

Jutland heeft een klimaat dat niet veel verschilt van Nederland. Door de relatief milde winters begint, zodra de zon in maart wat meer kracht krijgt, het insectenleven al snel op gang te komen. Met een diep geviste nimf zijn er dan al leuke dagen te beleven, met vlagzalmen en forellen die gretig aanvallen op de aangeboden 'snack'. Ondanks het onbestendige weer in het vroege voorjaar worden de maanden mei en juni toch gezien als de toptijd voor het vliegvisseren op vlagzalm en forel. De waterplanten komen in het voorjaar nog niet boven de waterspiegel uit en dat maakt het vissen met de droge vlieg (bijvoorbeeld danica's) een stuk eenvoudiger. Daarnaast staat er vaak in het voorjaar iets meer water en is de begroeiing op de oever nog niet ver ontwikkeld.

Houd er ook rekening mee dat men in de beekdalen probeert een natuurlijk beheer te voeren. In augustus sta je bijvoorbeeld aan de Gels Å op de oever tussen wilgenroosjes, brandnetels, bramen (en andere kunstvliegenvangers) van ongeveer een meter hoog. De begroeiing van de oevers is soms meerdere meters breed. Sommige beken zoals de Simested Å en de Grinsted Å hebben tamelijk moerassige oevers. Waden is in de meeste beken niet aan de orde, de bodem is vaak zacht en de vis weet je waadverslaving veelal niet te waarden. Ook kunnen bramen en andere prikkers je dure waadpak of Gore-tex lieslaarzen behoorlijk toetakelen. Voor het vissen in de Deense beekjes is een paar rubberen (lies)laarzen perfect geschikt.

WAARMEE EN HOE?

Een uitgebreide beschrijving van de uitrusting om de forellen en vlagzalmen van de Deense beken te belagen, is te vinden op de website www.ffinternet.com/gs_holland van de Nederlandse afdeling van de Grayling Society. Een #4 of #5 hengel van acht tot negen voet is een goede keuze. Neem een niet te slappe stok, door de (bijna) altijd aanwezige wind en de noodzaak om een sterke vis uit de waterplanten te houden is superlicht vissen niet aan te raden. Ook de inzet van verzwaarde nimfen en de aanwezigheid van een weelderige oeverbegroeiing pleiten voor de keuze van een iets stevigere en langere vlieghengel.

VLIEGEN

We hebben heel veel gevist met nimfen, onder andere lead head, green caddis, pheasant tail, vlokreeftjes etc. Daarnaast hebben we

met droge vliegen vooral in het voorjaar (mei, juni) redelijk wat succes gehad met bijvoorbeeld caddis, danica-imitaties [10] en March brown. Er zijn op sommige beken mooie stukken voor de natte vlieg. Het is ons ook een paar keer overkomen dat we per ongeluk een zeeforel haakten met een flinke donkere natte vlieg (red tag, Connemara black). Over het algemeen levert vissen met de nimf de beste resultaten op. Bovendien heb je dan minder last van de meestal aanwezige wind.

GELS Å

De Gels Å ontspringt ten oosten van Bevtoft en komt vlak voor Ribe uit in de Flads Å. Deze laatste is het vervolg van de Gram Å. Vanaf daar gaan de beken verder als Ribe Å. Het te bevissen gedeelte ligt stroomopwaarts van de plek waar de Gels Å weg 24 kruist. Het stuk is zo'n vijftig kilometer lang. Er zijn een paar kleine plekken waar je niet mag vissen.

Over het algemeen gebruiken we hier goudkopnimfen of snel zinkende Tsjechische stijlnimfen, om eventuele kuilen niet te missen. Op sommige ondiepere delen doet een kleine pheasant tail of andere kleine nimf het goed. Het gaat soms ook met droge vliegen, maar over het algemeen voldoen nimfen beter. De beste ervaringen hebben wij op het stuk stroomopwaarts van Abøl. Dit wil niet zeggen dat het verderop slecht is, maar omdat daar iets minder stroming is, ligt er op de bodem meer slib. Eind voorjaar en begin zomer heb je hier ook nog kans op een zeeforel. Vergunningen zijn te koop bij Gram Slots Kro in Gram, Jeugdherberg/camping Enderupskov (vanuit Gram richting Ribe) en ook bij de iets verder richting Ribe liggende manege/camping.

GRAM Å

De Gram Å ontspringt ten oosten van Gram en slingert zich door het landschap. De beek heeft hier vrij diepe kuilen en een redelijke stroming. Net voorbij Gram ligt een heel mooi stuk. Dit stuk is eerst iets ondieper met af en toe een mooie kuil. Volg de bordjes 'Gram' ►

Boven: De Grindsted Å, met een typische zomerbegroeiing. **Inzet:** Met enig peuterwerk valt er wel degelijk te vangen.

► Sportfiskerverbund! en je komt uit bij hun clubhuis waar je kunt parkeren. Honderd meter door het weiland en je staat bij de rivier. Later wordt de rivier breder en stroomt iets trager, ook vanwege een dam. Er is wel een aparte doorlaat voor vis bij de dam. Gezien de hoeveelheid waterplanten lijkt dat ons een heel mooi stuk om met belly boat of kano te vissen op snoek. Vergunningen zijn te koop op dezelfde adressen als die voor de Gels Å.

GRINDSTED Å

De Grindsted Å is een typische laaglandbeek. De beek stroomt door het plaatsje Grindsted en je mag er op een aantal plekken vissen. Een mooi stuk ligt net stroomopwaarts van Grindsted. Dit stuk is wat dieper, met kuilen tot twee meter. Een diepgaande nimf (green caddis, lead head) doet het prima hier. Hier en daar ligt een iets ondieper stuk en daar wil een pheasant tail ook nog wel eens succes opleveren. Verderop meandert de beek wat meer en daar zijn in de zandige oever flinke stukken uitgehold. Deze uithollingen bieden de vis voldoende schuilmogelijkheden. Vergunningen voor de Grindsted Å zijn onder andere te koop bij de hengelsportzaak op de promenade en bij de camping in Grindsted. In die vergunning zijn ook stukken van de Ansager Å en de Omme Å opgenomen.

HOLME Å

De Holme Å stroomt halverwege tussen Esbjerg en Grindsted. Sommige stukken van de rivier nodigen niet echt uit tot vissen want daar is de rivier zelfs in het voorjaar al voor meer dan 60% dichtgegroeid. Toch zijn dit goede plekken, zeker voor de volhardende peute-rars. Er zijn ook veel gedeelten met een moerassige oever. Maar loop een paar honderd meter verder en je vist op een totaal ander type water.

VEJEN Å

De Vejen Å stroomt langs de plaats Vejen en komt uiteindelijk uit in de Konge Å. De beek ligt net ten noorden van de snelweg Kolding - Esbjerg. Er zijn drie stukken waar je mag vissen. Als je een vergunning koopt bij de camping in Vejen vraag dan naar de kaart. Op deze kaart staan de stukken waar je mag vissen en de parkeerplaatsen goed aangegeven. Van de drie stukken zijn er twee vrij kort en over het algemeen ondiep en de vis is daar enorm schuw. Het derde stuk is een aantal kilometers lang. Het bestaat afwisselend uit diepe en ondiepe gedeelten. Wel is er veel vegetatie aanwezig maar laat je daar niet door misleiden. Een bruin vlokreeftje kan wonderen doen, gebruik geen goudkop! Vergunningen voor deze rivier zijn te koop op de camping in Vejen en bij het toeristenbureau. Er is alleen een jaarvergunning te koop, die Dkr 125,- kost. Een Deense kroon kost € 0,14.

KOLDING Å

Noem de naam van deze beek en zelfs de meeste Denen worden enthousiast. Deze beek heeft een uitstekende reputatie, niet alleen wat forel- maar ook wat zeeforelvangsten betreft. Vergunningen zijn ondermeer te koop bij de VVV in Kolding.

KONGE Å

De Konge Å is een van de weinige beken die, samen met de Skjern Å, nog wel eens genoemd wordt door Nederlandse vliegvisser. De Konge Å is een mooie beek die echter vrij gevoelig is voor regenval. Een dag na een flinke regenbui is het peil soms flink gestegen. Dat kan ervoor zorgen dat de oevers vrij nat worden of op sommige plekken onder water staan. Toch is dit een van de betere beken. Ook hier geldt de vergunning voor een deel van de beek en zit er bij het visrecht nog een aantal andere beken in de buurt, zoals de Sneum Å. Vergunningen zijn onder andere te koop op de camping van Vejen en de camping in Foldingbro.

VEJLE Å

De Vejle Å ligt landschappelijk erg mooi. Deze beek heeft een mooi glooiend dal uitgeslepen. Zoals de naam al doet vermoeden mondt deze beek bij Vejle uit in de Vejle Fjord. Deze beek bevat in de buurt van Egtved een aantal mooie stroomversnellingen die met een natte vlieg prima resultaten kunnen geven. Overigens is het dal van Vejle Å ook vanuit historisch en toeristisch perspectief interessant. Vergunningen zijn te krijgen bij VVV Vejle en VVV Egtved. Dit laatste is een klein bijkantoor van VVV Vejle en is alleen in het hoogseizoen open.

GUDEN Å

De Guden Å ontspringt voor Tarring en mondt uiteindelijk uit in de Randersfjord. Het eerste gedeelte tot Voervadsbro is prima vliegviswater met een goed bestand aan vlagzalm en forel. Vanaf Ry wordt het een rustig stromende rivier die door een aantal meren stroomt met veel witvis. Met de vlieg is hier dan onder andere voorn, baars, snoekbaars en snoek te vangen. [2].

Je kunt kamperen of een hut huren bij Breadstrup Gudenå camping. Hier verkopen ze ook een vergunning voor een stuk van de Gudenå. Dat stuk begint ongeveer 4 km stroomopwaarts van de camping. Het eerste deel hiervan is fly only. In begin juni zie je hier de danica's. Een prachtig gezicht om af en toe een danica te zien verdwijnen in de bek van een vis. De beste tijd is mei-juni. In juli-augustus kan het wel eens druk worden met kano's. Overigens moeten de kano's voor 18.00 uur van het water zijn. Het stuk rivier bij de camping is zonder vergunning te bevissen. Naast forel en vlagzalm zit hier ook snoek. Deze ligt vooral onder de waterplanten.

SIMESTED Å

Een aantal jaren geleden schreef Paul Blokdijk al dat dit een van zijn favoriete rivieren in Denemarken was [1]. Bij Aalestrup is een camping. Achter deze camping ligt een rozentuin en daarachter stroomt de beek. In die tuin kun je een vergunning kopen voor 25 km van de beek en het is ook een mooie visstek. Wel is het op die plaats erg moerassig. Vanaf begin juli, afhankelijk van het weer en zo, is het ook mogelijk hier zeeforel te vangen. Omdat deze beek in Noord-Jutland ligt is dit een mooie plek om onderweg naar Noorwegen even twee dagen rustig aan te doen. Vergunningen, alleen voor minimaal twee dagen, zijn

onder andere te koop bij de rozentuin en bij het Statiol station in Aalestrup.

ANDERE MOGELIJK INTERESSANTE BEKEN

In Zuid- en Midden-Jutland stromen onder andere nog de volgende beken die ook bevisbaar zijn: Hjortvad Å, Omme Å, Fjederholt Å, Vorgod Å, Skjern Å. Vergunningen zijn te koop bij diverse campings, kro's (herbergen) en VVV's. Bij Frederikshavn is ook nog een beek waar mooie forel te vangen is. Dit is de Test Å. Vergunningen zijn te krijgen bij de VVV Frederikshavn. Ons advies is: ga het gewoon proberen. Neem de tijd om het water te leren kennen en verwacht niet dat het één-twee-drie lukt. Over het algemeen zijn de vissen schuw, waarschijnlijk vanwege de lage hengeldruk. Probeer met de droge vlieg ook eens stroomafwaarts te vissen in plaats van stroomopwaarts. Op de ondiepere stukken is het van belang dat je wat 'speelt' met je nimf. Op de diepere stukken is de dead drift een prima methode.

Een belangrijke tip is om een goede, gedetailleerde kaart te kopen, met een schaal van 1 : 100.000 (liever 1 : 50.000). En besteed dan een paar uur aan het zoeken van een aantal mooie, goed uitzijnde plekken. Niets is erger dan een hele dag gevist te hebben op een slecht stuk, terwijl twee kilometer verderop een prachtig stuk ligt.

En mocht het overdag tegenvallen, dan kun je 's avonds in de Oostzee nog eens rustig nadenken over hoe het de volgende keer aan te pakken, terwijl je daarbij ook nog kans maakt op een mooie zeeforel.

VERGUNNINGEN

In Denemarken moet je voor zowel de zee als voor het binnenwater een staatsvergunning hebben (Fisketegn). Deze is te koop bij postkantoren, VVV's en in veel gevallen bij campings. Sinds dit jaar is de vergunning ook via het internet te verkrijgen. Op deze site (www.dagkort.dk) kun je ook vergunningen kopen voor rivieren. En uiteraard biedt deze site ook de gelegenheid om eens te kijken welke mogelijkheden er zijn in het gebied waar je heen wilt. Kosten van deze staatsvergunning waren tot 1 juli 2004 Dkr 100,- per jaar en dat wordt Dkr 125,- per jaar. Voor de meeste beken kun je terecht bij campings, Kro's (herbergen langs de weg), VVV's etc. En vergeet nooit naar een kaart te vragen waarop het viswater is aangegeven. Vaak staan daar ook de mogelijkheden voor het parkeren van je auto op. De prijzen voor een dagvergunning variëren van Dkr 50,- tot Dkr 125,-. Dus omgerekend kost het vissen dus tussen € 7,00 en € 17,50 euro per dag.

LITERATUUR EN INTERNETSITES

In diverse bladen, folders en op diverse internetsites is informatie te vinden over het vissen in de beken, overnachten etc.

1. Paul Blokdijk, *Een ommetje Scandinavië, De Nederlandse Vliegvisser 38, Herfst 1996.*
2. Franklin Moquette, *Gudenå in Noord-Jutland, De Nederlandse Vliegvisser 55, Winter 2000.*
3. Jan Kamman, *Fuunse Stekken 2, De Roofvis 24.*
4. Jan Kamman, *Vliegen voor Zeeforel, De Roofvis 34.*
5. www.seatrout.dk
6. www.angling.sej.dk
7. www.dagkort.dk
8. www.globalflyfishing.com
9. <http://www.danica.com/flytier/>
(Voor bindpatronen van o.a Hans Weilenman en Hans van Klinken)
10. www.vliegvissen-pagina.nl